

آموزه‌های مدیریتی

پدیدآورنده:

وحید ملائی

قرارگاه سازندگی خاتم الانبیاء (ص)، قریب نوح (ع)

سرشناسه: ملای، وحید، ۱۳۳۸.
عنوان و نام پدیدآور: آموزه‌های مدیریتی - وحید ملای
مشخصات نشر: تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، قراگاه سازندگی خاتم الانبیاء (ص)، قرب نوح (ع).
مشخصات ظاهری: ۱۹۶ ص.
شابک: ۵-۲۲-۵۹۷۲-۶۰-۹۷۸-۶۰
وضعیت فهرست نویسی: فیا
یادداشت: کتابنامه
موضوع: مدیریت (اسلام)
شناسه افزوده: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، قراگاه سازندگی خاتم الانبیاء (ص)، قرب نوح (ع).
رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۰/۱۷۳/۲۳۲/۶۷۷BP
رده‌بندی دیویی: ۲۹۷/۶۵۸
شماره کتاب شناسی ملی: ۲۶۱۰۷۷۰

نام کتاب: آموزه‌های مدیریتی
پدیدآورنده: وحید ملای
ویراستار: سعیدرضا مختاری
ناشر: قراگاه سازندگی خاتم الانبیاء (ص) - قرب نوح (ع)
صفحه‌بندی، ویرایش: سعید فراشانی - جعفر شعبانی مقدم
نوبت چاپ: اول
تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه
تاریخ انتشار: ۱۳۹۰
بها: ۸۰,۰۰۰ ریال

کلیه حقوق اعم از چاپ و تکتیر، نسخه‌برداری و سایر موارد برای قراگاه سازندگی نوح (ع) محفوظ است
(نقل مطالب با ذکر مأخذ بلامانع است).

تهران - بزرگراه شهید عباس دوران - جنب ستاد نیروی دریایی سپاه - قراگاه سازندگی نوح (ع)
تلفن: ۳۳۲۱۹۲۳۴-۳۵ نمابر: ۳۳۲۱۹۲۳۴ پست الکترونیکی: e-mail:1900@Khatam.net

مقدمه

بشر از دیرباز درصدد یافتن راه‌های خوشبختی و سعادت خود در جهان هستی بوده است و در این رهگذر، به اهمیت تعامل با دیگران پی برده و در جست و جوی روش‌ها و الگوهایی برآمده تا در جهت رسیدن به کمال، از آنها یاری طلبد. از این جا بود که حوزه‌های فکری بشری در پژوهش‌های متعدد از جمله حوزه مدیریت و سازمان به تلاش در راه ارائه روشی معقول و منطقی به بشر برآمدند و هر کدام از نقطه نظر تفکرات خویش، الگوهایی پیشنهاد نمودند.

اکنون قرن‌ها است که بشر با بهره‌گیری از توانمندی‌های شناختی خود به مفهوم مدیریت اندیشیده و با نامل در زندگی خود آن را بهبود بخشیده است و با کاربردهای دانش مدیریت در زندگی به فراست دریافته است که در عرصه زندگی اجتماعی ملزم به پذیرش یک نظام رهبری و مدیریت است. نکته حایز اهمیت این است که این کوشش‌ها نشانه تحقق کامل آن به حساب نمی‌آید و چه بسا دانسته‌های موجود در این زمینه بسیار کمتر از نادانسته‌های محتمل است. در این میان ادیان بزرگ الهی نیز چه در قالب تعالیم دینی که عمدتاً مبتنی بر وحی استوار بوده است، و چه در سیره عملی پیامبران بر این امر توجه ویژه‌ای نشان داده‌اند.

در این راستا پیامبران موفق شده‌اند که عالی‌ترین نموده‌های رهبری را در طول تاریخ تمدن بشری به نمایش بگذارند. در دین مبین اسلام، بارزترین نشانه‌های شیوه رهبری و مدیریت در کلام و سیره رسول گرامی اسلام (ص) و مولای متقیان حضرت علی (ع) تجسم یافته است.

در این کتاب ما به ارائه نظرات پیرامون مدیریت از منظر قرآن کریم، نهج‌الفصاحه و نهج‌البلاغه و همچنین رهبران دینی عصر حاضر پرداخته‌ایم که امید است توانسته باشیم قطره‌هایی از دریای معرفت علوم مدیریت در اسلام را برای خوانندگان عزیز به تصویر بکشیم.

وحید ملائی

زمستان ۱۳۹۰

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۷	مقدمه
	فصل اول:
۱۳	نگاهی به موضوع مدیریت از منظر قرآن کریم
	فصل دوم:
۷۳	سیره‌ی پیامبر(ص) در مدیریت و رهبری (نهج‌الفصاحه)
	فصل سوم:
۸۷	نگاهی به موضوع مدیریت از منظر نهج‌البلاغه و سخنان امام رضا (ع)
	فصل چهارم:
۱۳۳	مدیریت از دیدگاه امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبری
	فصل پنجم:
۱۴۵	نگاهی به موضوع مدیریت از منظر روند تکامل علم مدیریت
	فصل ششم:
۱۵۵	تجارب و حکایت‌های مدیریتی
	فصل هفتم:
۱۸۷	نکات مدیریتی
۱۹۶	منابع

قرآن کریم، کتابی که از سوی پروردگار عالم و خالق و پرورش دهنده تمام موجودات از جمله انسان نازل گردیده، بیان کننده نیازهای زندگی بشری برای رشد و تعالی و تکامل است، چنان که در آیات گهربار آن کتاب فرمود: "تبیاناً لكل شیء"

از طرفی آیات این سلسله هدایت، بر مدیر جامعه اسلامی پیامبر اعظم (ص) نازل شده که خود اقدام به تشکیل حکومت و اداره آن نموده و در تمام لحظات و مشکلات، عنایات و راهنمایی‌های وحیانی، راه‌گشای وی بوده است.

در مجموعه آیات ذیل تلاش بر این است تا با مراجعه به تفسیر قرآن کریم که پل ارتباطی میان ذهن‌های خسته‌ی ما و آیات نورانی کلام‌الله است، دستورات و ارشادات آن منشور ربانی که نگاهی به حوزه علوم مدیریتی دارد، استخراج گردد.

۱- لیاقت، ملاک ارتقاء

لیاقت از سابقه مهمتر است (فرشتگان قدیمی که سال‌ها خداوند را عبادت می‌کردند، باید برای انسان تازه به دوران رسیده، اما لایق سجده کنند). ارتقای سازمانی نیز باید بر مبنای شایستگی و لیاقت باشد و سابقه داشتن، کافی نیست.

وَ إِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ ... (بقره، ۳۴)

به ملائکه امر نمودیم بر آدم سجده کنند.

۲- عدم انهدام منابع

در اجرای طرح‌ها، منابع و عناصر فعال تولیدی و اقتصادی نباید منهدم شود (لاذلول... و لا تسقى).

قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ لَا ذَلُولَ تُثِيرُ الْأَرْضَ وَ لَا تَسْقِي الْحَرْثَ ... (بقره، ۷۱)

پس از آنکه قوم بنی‌اسرائیل خطایی مرتکب شدند، خداوند فرمود: باید گاوی را ذبح کنند که مشخصات آن گاو را این‌گونه بیان فرمود: گاوی که نه زمین را شخم بزند و نه آن را آبیاری کند.

۳- پیگیری کارها

یکی از نکات لازم در راه رسیدن به موفقیت، پیگیری و تداوم برنامه‌ها برای حصول نتیجه نهایی است (همچنانکه خداوند، پیامبران را پشت سر هم برای دعوت مردم فرستاده است).

وَ لَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَ قَفَّيْنَا مِنْ بَعْدِهِ بِالرُّسُلِ ... (بقره، ۸۷)

خداوند به موسی، کتاب تورات عطا فرمود و پس از آن پیامبرانی پشت سر هم فرستاد تا دین الهی را تبلیغ کنند.

۴- برخورد با متخلفان

پس از ابلاغ وظایف هر فرد، در برخورد با تخلف نباید هیچ تسامح و تساهلی به خرج داد (همان‌طور که خداوند حتی نسبت به پیامبرش بدون ملاحظه و با کمال قاطعیت برخورد می‌کند).

وَلَبِنِ اثْبَغْتَ أَهْوَاءَهُمْ بَغْذِ الَّذِي جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ مَا لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ (بقره، ۱۲۰)
خداوند خطاب به پیامبر اکرم (ص) می‌فرماید: اگر از آنها (یهودیان و مسیحیان) پیروی کنی در حالی که راه درست را به تو نشان داده‌ایم، رابط‌ها با خداوند قطع خواهد شد.

۵- تناسب شغل و شاغل، ارتقای پلکانی

- انتصاب افراد و یا ارتقاء آنان نیازمند گزینش و آزمایش می‌باشد. (چنان‌که خداوند برای انتصاب حضرت ابراهیم به امامت او را آزمود).
- پست‌ها و مسئولیت‌ها باید تدریجاً و پس از موفقیت در مراحل مختلف به افراد واگذار شود (چنان‌که حضرت ابراهیم پس از گذراندن مرحله نبوت و موفقیت در آزمایش‌ها به مقام امامت رسید).

وَ إِذِ ابْتَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ رَبُّهُ بِكَلِمَاتٍ فَأَتَمَّهُنَّ قَالَ إِنِّي جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ إِمَامًا... (بقره، ۱۲۴)
خداوند، حضرت ابراهیم را مورد آزمایش قرار داد و او همه را به جای آورد، خدا بدو گفت من تو را به پیشوایی خلق برمی‌گزینم...

۶- ارزش و تلاش

معیار ارزش‌گذاری در موفقیت افراد، میزان تلاش آنان است.

تِلْكَ أُمَمٌ قَدْ خَلَتْ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَ لَكُمْ مَا كَسَبْتُمْ... (بقره، ۱۲۴)
آنها امتی بودند که درگذشتند و دستاورد آنها مربوط به تلاش خودشان می‌باشد و دستاورد شما نیز مربوط به تلاش خودتان است.

۷- نظارت

مدیران و رهبران باید بر کارها و عملکرد زیردستان خود نظارت داشته باشند (تکونوا شهداء علی الناس).

وَ كَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ... (بقره، ۱۴۳)
خداوند، خطاب به پیامبر (ص) می‌فرماید: و بدین سان شما را امتی میانه‌رو قرار دادیم تا ناظر بر اعمال مردم باشید.